

• ELSŐ RÉSZ •

*„Nagy korongja hanyatlik már a napnak
ülsz a kis sámlin lábad a lavórban
a tanya langyos fala jó a háttnak
ilyenkor mindig olyan foglalatosságot találsz
amivel okvetlen ki kell telepedni a ház elé”*

(Tolnai Ottó)

Adahatár. Mérföldkö az életemben. A legelső. Ott születtem. A csendben megbújó, titkokat rejtegető tanyák egyikén, amelyek kilométerekre egymástól éltek elszigetelt mindennapjaikat. Hatalmas akácfák szabtak határt az épületek terpeszkedésének.

Édesapám béresként dolgozott egy nagygazdánál. Ott ismerte meg édesanyámat is, akit pedig házvezetónőként fogadtak fel. A húsz évvel idősebb, jóvágású és jóképű férfi beleszeretett a fiatal és szép lányba, aminek házasság lett a vége.

A családalapítás egy alsó épületben kezdődött egy ajándékba kapott malackával. Ebben a családban három lány született, én voltam a legidősebb.

A nevemet mindig nagyon szerettem. Meg is kérdeztem édesanyámat, hogyan bukkant rá. Ilyenkor mindig mosolygott. (És szép volt.) Az Eszter csillagot jelent, tudtam meg később. Ekkor úgy éreztem, nem véletlenül, s mindig meg akartam felelni „csillagi” tulajdonságaimnak. Fényt árasztani, utat mutatni, ragyogni.

Eszter. Aztán szólítottak még Esztikének, Esztinek, Észtinek. (Ez különösen tetszett. Egyik általános iskolai matektanárom ejtette ilyen keményen a nevemet.) A Tike nevet barátnőm ragasztotta rám. Később lettem kedvesem, drágaságom... De ezt most még hagyjuk.

S a kis Eszterke (ahogy viszont soha senki nem nevezett) nőtt, növekedett. Narancsot, egyetlen egyet, csak karácsonykor kapott. Az illata megbabonázott. Szinte elérhetetlennek tűnt számomra ez a gyümölcs, de a családi ünnep bensőségességét nagyon meghatározta. Így nekem a narancs egy lett a családi boldogsággal: szüleimmel és testvéremmel. (A középső húgom közben meghalt.) Még most is csodálkozom azon, hogyan tudta édesanyám nélkülözni azt a pénzt, amelyen a két narancsot beszerezte.

•

– Imádkoztatok? – kérdezte anyu lefekvés előtt, pedig tudta, hogy soha nem mulasztottuk volna el.

Én édesapámmal aludtam egy ágyban, a húgom anyukával. Ezenkívül egy asztalból, négy székből (mind különböző) s egy szekrényből (szúette, billegő lábú) állt az egyetlen szoba minden bútorszata. Hétvégén felmázoltuk a szoba földjét. Amikor jutott rá, fekete földet is dobtunk a vízbe, s akkor gyönyörködtünk a tiszta „padlózatban”. Szőnyeg sehol. Egy kemence terpeszkedett még az egyik sarokban, amit a konyhából fűtöttünk. Konyha? De hát ahogy mondani szokták, a tulajdon konyha jobb mások palotájánál! Egy rakott tűzhely, kis asztalka és egy barna, egyajtós szekrény szolgált a konyhai teendők végzésére. Eső esetén a küszöb alatt mindig beömlött a víz. Nem, nem, nem szivárgott, ömlött! Ilyenkor üres vödör, rongy és seprő kellett ahhoz, hogy a kérértlen vendéget kitessekeljük.

„Én Istenem, jó Istenem, lecsukódik már a szemem, de a tied nyitva Atyám, amíg alszok, vigyázz reám. Vigyázz kedves szüleimre, énám, kistestvére...” – mondogattuk esténként a könnyörgést az üdvözlégly előtt. Azonban én később bele-beleszóttam az imámba egy-egy kedvenc lovunk nevét is.

Apukám mindig tartott igavonókat. Kelltt is a föld megmunkálásához. Nagy odafigyeléssel ápolta, gondozta az állatokat, így én is anynyira megszerettem őket, hogy a mai napig csodálattal nézek rájuk.

Nos, én ott ugrabugráltam közöttük, a jászolban szaladgáltam előttük. Belekapaszzkodtam a kötőfékükbe, s puszilgattam a homlokukat vagy az orruk feletti puha részt. Mindenki féltett a lovaktól, csak édesapám nem. Így az öreg szürke Mirza hátára mindig felülhettem. A hétvégi szórakozásunk is abból állott, hogy befogtuk a kocsiba a szürkét, s meglátogattuk a szomszéd tanyák gyerekeit. Indulás előtt mindig segédkeztem a lovat a kocsi elé fogni. Először édesapám feldobta a hámat a hátára, aztán jöttem én. Bebújtam a ló hasa alá, megfogtam a belül lelógó szíjat, amit haslónak hívtunk, s odacsatoltam a hámmhoz. Az állat jól ismerte már a mozdulatainkat, s tudta, mikor mi következik, így előre lehajtotta a fejét, hogy a fejszöt könnyebben rá lehessen tenni. A zablát kellett előbb behúzni a fogai között a szájába, majd áttemelni a fejsző többi részét a ló fülén. De ő ezt a tevékenységet is állati nyugalommal tűrte. Majd az istrángot

•

a hámfára hurkoltuk. Ilyenkor a ló farka körül kellett matatni, ami nem volt épp kellemes dolog. Aztán a gyeplőt behúztuk a hámkarikába, majd a zablakarikába csatoltuk. A kocsirudat is a hámhoz kötöttük. Ekkor a kocsis a lócsbe kapaszkodva felszállt a kocsi, s elfoglalta helyét a bakon. A kocsi első és hátsó részét saroglya zárta. A gyerekserег pedig a kocsiderékban foglalt helyet.

Nálunk több ló is nevelkedett: csödörök, kancák, de akadt ott igavonásra alkalmas paripa is. A csödörök különös odafigyelésben részesültek. Őket édesapám csutakolta fényesre. Kaparóval én is besegítettem. Különösen akkor csinótottuk ki őket, amikor fedezetésre kancalovak érkeztek az udvarunkba. Ilyenkor a kutyákat is megkötötték, a gyerekeket meg betessékelték a házba. Én azonban az ablakhoz húzódtam, kíváncsi voltam, mi történik az odakint hatalmasakat nyerítő és ágaskodó csödörünkkel. Csodálkozva láttam, hogy a kanca békésen tűri a másik ló ugrálását. Hágatás, fedezetés történt – tudtam meg később –, kicsikó fogant a kanca hasában.

Estefelé a disznókat kihajtottuk a lekaszált búzatáblák helyére. Mezítláb követtük a jószágokat. Néhány tanyáról összetereltük az állatokat, s mi, gyerekek boldogan ugrándoztunk a tarlón. Nagyon jól tudtuk, hogy amikor lépünk, meg kell egy kicsit előre rántanunk a lábunkat, hogy a kiálló gabonacsonk „lefeküdjön”, mert akkor nem szúr.

Néha kialakítottunk magunknak egy „játszóteret”. Hatalmas négyszög alakban (kb. négyméteres oldalai voltak) fél méter szélesen kiszaggattuk a tarlót, majd az egymást keresztező átlóknál is ezt tettük. S itt fogócskáztunk. Akit elkapott a macska, az zavarta aztán a többieket. Milyen boldogság volt egymásnak futni! (Hát még ha fiú is volt az illető!)

Most rooibos- és gingerteát iszogatok, akkor csak a kamillateát ismertük. (Mi gyűjtöttük be hozzá az alapanyagot is.) Ma este tűzdelt, töltött busát vacsorázom, akkor még azt sem tudtam, hogy a hal ehető. Nemsokára e-mailt váltok az unokámmal, miközben cédét hallgatok. Nekünk akkor még rádióra sem tellett.

De emlékszem az első könyvemre! Hogyan tudták megvenni, miből, és miért pattant ki a négyosztályos édesapám és az iskolába soha nem járt édesanyám fejéből a könyv? De a *Piroska és a farkas*

•

meséskönyvvel ajándékoztak meg bennünket. Egyet én, egyet a húgom kapott. Még most is látom magam előtt a piros sapkás Piroskát, amint a borítóról mosolyog rám. Karján kis kosár, a távolban pedig az erdő fái közül leleselkedő farkas kandikál ki. Szép mese volt! A gonosz elnyerte méltó büntetését. Akkor még hittünk benne. Piroskában és a vadász bácsiban...

Egyszer az unokabátyám egy állatos könyvet kapott ajándékba. Iszonyúan irigykedtem rá, ha csak tehettem, mindig elloptam tőle, és az állatok képeit nézegettem.

Talán ezek a könyvek indítottak el az irodalom iránti szeretet útján.

S ha most valaki megkérdezné, hogy tettem-e valaha is rossz fát a tűzre, rosszalkodtam-e, be kell vallanom, alig. Azonban egy csínytevésemet sokszor emlegette édesanyám.

– Kimostam a ruháidat, kiterigettem. Az udvaron volt egy pocéta (itt fürdöttek a disznók), te fogtál egy pálcát, és belemártottad ebbe a latyakos vízbe. Ezzel a nedves sárral minden száradó ruhát megjelöltél, csak a magadét hagytad ki. Akadt ám utána munkám, mire kimostam újra belőlük a fekete foltokat!

– És kikaptam? – kérdeztem ilyenkor mosolyogva.

– Nem. Mi soha nem vertünk meg benneteket – felelte anyukám.

Igaz. Egyetlen pofon nélkül neveltek fel bennünket. Ha nem tettünk a kedvükre, apukám leült, lehajtott fővel a földre bámult, a kezét tördelte, és mélyen hallgatott. Nem tartottak hosszú szónoklatot, nem fenyegettek, nem büntettek, mi mégis tudtuk, hogy hibáztunk. Ha jól viselkedtünk, az éj leple alatt „a Jézuska” mindig rejtett cukorkát a párnánk alá. Reggel a meleg vánkost felemelve apró ujjainkkal matatni kezdtünk, s amikor ráakadtunk a jóságunkkal kiérdemelt jutalomra, egérfogainkkal elropogtattuk az édességet. Ha azonban nem járt nálunk a Jézuska, tudtuk, hogy előző nap rossz fát tettünk a tűzre. Ilyenkor a szüleim „megfejtették”, mit is követhetünk el, ami nem volt kedvére cukorosztogató jótevőnknek.

A karácsonyfa-állítás nálunk nagy előkészülettel járt. Sem a fára, sem a díszekre nem jutott abból a pénzből, amit édesapám néha-néha hazahozott. Nem járt kocsmába, nem mulatta vagy itta el a napszám-ból hazahozott fizetését, de azt a mindennapok felemésztették. A

•

jóságok rikácsoltak, nyerítettek, visítottak vagy éppen turbékoltak várva a takarmányt. Aztán meg mi négyen is odaültünk nap mint nap az asztalhoz. Hál' istennek, soha nem éhezünk. Ami termett, amit neveltek, azt édesanyám ügyesen beosztotta. Jutott hús is, jutott tészta is az asztalra. A fánkot, a mákos vagy diós veknit, a rakott palacsintát a mai napig nem untam meg. A rántásos tésztát azonban már csak nosztalgiából készítem. A legszűkösebb napokon anyu lisztet pirított, megsózta, s azt rakta a kifőtt tésztra. Néha még ebben is újítani tudott. Ilyenkor kenyérmorzsát pirított meg, s azt keverte a maga készítette tészta anyagához. Majd abból gombócokat formált, kifőzte, s erre került a rántás. Ezt hívtuk mi tarka gombócnak. Néha még a főtt húsrá is rántást öntött, és ettől ízletesebbnek tűntek a falatok. Édesapám, ha jót akart enni (ahogy ő mondta), szalonnát sütött, majd annak zsírában zöld salátát fonnyasztott. Aztán só és ecet került rá. Elég rágósnak éreztem az így elkészített salátaleveleket, de mindig boldog pillanatnak számított, ha édesapa készítette az ételt. Nyugodtan, élvezettel állt hozzá a főzéshez. Ilyenkor mi is ott settenkedtünk körülötte. Figyeltük a keze munkáját. Ő általában szó nélkül aprította a szalonnát, mosta meg külön-külön a zöldségféléket. Aztán, amikor az asztalhoz ülhattünk vele, még az ujjunkat is megnyaltuk evés után.

Úgy kezdtem ezt a szövegrészt, hogy karácsonykor napokig tartott az előkészület. Kezdődött a régi szaloncukrok díszpapírjainak felkutatásával. Általában egy dobozban véselték át az időt egyik karácsonytól a másikig. Nos, amikor ezek előkerültek, először forgattuk, nézegettük őket, gyönyörködtünk egyikben-másikban. Aztán a kezünkkel két újságpapír között simogattuk, egyengettük a szaloncukrok féltve őrzött papírjait.

Közben anyukám vastagon lisztet szórt az asztalra. A kézmosási parancs után felgyűrt ingujjban különböző formákat nyomkodtunk a liszt elsimított felületébe. Legjobban a hatalmas karikákat szerettem, de akadt ott négyszög vagy háromszög alakú is. Közben anya kristálycukrot tett egy edénybe, s óvatosan olvasztotta. Vigyázott, hogy fehér maradjon a megolvadt cukor. Amikor már folyóssá vált, a lisztbe nyomkodott mintákba öntötte. Hagyni kellett, hogy megkössön. Aztán lehetett rá cernát erősíteni, s a fára aggatni. Szébb időkben a

cukrot barnára pörkölte, majd vagdalt diót vagy mákot szórt bele. A fa? A fa gyakran nem örökzöld fenyő volt, hanem a hatalmas tuskéjú koronafa. Jézusfának is neveztük, mivel a legenda szerint Jézus ilyen tuskés ágból készített koronát viselt a keresztre feszítésekor.

Merem állítani, hogy különös jelenségként díszelgett a karácsonyfának felöltöztetett koronafa a hokedlin, a szoba egyik sarkában. Tövisre aggatva lógtak a gyermeki kezünkkel készített cukorkarikák, a becsomagolt szaloncukrok, a fa hegyén pedig egy szárnyát kitért angyalka örködött. Ő évtizedekig visszatérő vendégnek számított. Néha fényes papírba bújtatott dió vagy aszalt szilva is himbálódott az ágakon. Naponta csak néhány cukorkát vagy díszet ehettünk meg. Azonban egy-egy narancs is ott hívogatott bennünket az illatával örökre meghatározva a bensőséges karácsonyi hangulatot.

Érdekes, nekünk a kissé értékesebb ajándékokat mindig a Mikulás bácsi hozta: a könyvet, az öltöztethető, tízcentis műanyag babát, az apró babakocsit vagy a picinyke paplant. De a mai napig nem keresem ennek az okát. Így volt szép és teljes a gyermekkor.

„Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan” – fogalmazta meg édesanyámnál is színesebben Saint-Exupéry, de anyu is nagyon jól tudta, mi a jóság, hol lakozik, s hogy mit lehet vele kezdeni. És nem csak tudta, de meg is tanította velünk. Amikor együtt vártuk a Jézuskát, amikor együtt suvickoltuk a cipőnket a Mikulásra várva, amikor lefekvés előtt az imánkat mormoltuk, majd egyszerre vetettünk keresztet.

A minap négy évvel fiatalabb húgomat faggattam arról, hogy mire emlékszik gyermekkorunk gondtalan világából.

– Törött edények darabkáit gyűjtögettük. Akkor örültünk legjobban, ha a talált tárgy színes vagy díszített volt. Ezeken tálaltuk fel az általunk kreált ételeket.

– S te még emlékszel arra, hogy miből készítettünk ebédet?

Húgom elmosolyodott.

– Sok-sok növény leveléből, virágjából, meg apró kavicsok képeztek a különböző ennivalókat. S mi ezeket szolgáltuk fel egymásnak, közben étlap helyett szóban közöltük, hogy most éppen mi is került a másik tányérjára.

•

Pedig nem lehetett dús a fantáziánk, mert szegényes asztalunkon leggyakoribb vendégként a krumplit láttuk viszont. Szüleim jószágot is neveltek, így vasárnaponként húsleves gőzölgött a fazékban, aztán a tojásan sült baromfihús következett, krumplipürével, paradicsomszósszal.

Most eszembe jut az unokám, akit ha hazalátogat, gyakran húsleves fogad. Egyszer meg is kérdezte:

– Nagymama, miért főzöl mindig húslevest, amikor én jövök?

Megsimogattam az arcát.

– Tudod, Katám, nálunk mindig csak ünneppon és vasárnap került húsleves az asztalra, pedig én nagyon szerettem. És az a nap, amikor te hazalátogatsz, ünnep a számunkra, ezért főzök én ilyenkor neked húslevest.

Talán megértette, talán nem, hogy nálam a húsleves egyenlő az ünneppel, a meghitt, bensőséges családi békével. S ezt az ő jelenléte még fénylőbbé, még boldogabbá teszi.

Vásár. Ez a forgatag olyan mélyen vésődött az emlékezetembe, hogy ma sem hagynék ki egyet sem, ha rajtam múlna.

Amikor vásárt tartottak Zentán, mi már napokkal előtte készülődtünk. Akár lakodalomba vagy egy utazásra.

Édesapám korán reggel befogta a lovakat, édesanyámmal a bakra ültek, mi meg szalmára a kocsiderékban. A városig el-elszunyókáltunk a kocszi egyenletes zörgése mellett. Felsőhegyen mindig megálltunk, s édesapám kabecát vett nekünk csatos üvegben. A Cocktához hasonló fenséges nedűt bizony csak egyszer ihattuk évente, mert bennünket csak egyszer vittek el a vásárra.

Sétáló néninek hívták azt az asszonyt, akinél a lovakat kifogtuk, s aki egy-egy pohár városi vízzel kínált meg bennünket. Nekem ő szerezte a megérkezés örömét.

Egyszer drapp szandált kaptam vásárfiaként. Szerettem is annyira, hogy a tanyán felfüggesztettem egy faágra, majd a fa körül szaladgáltam, énekeltem, s gyönyörködtem a világ legszebb lábbelijében.

De mi történt egy vásári út alkalmával!

Szüleim hatalmas fahordót vásároltak, s betették a kocsiderékba. Kifelé tartva hatalmas viharba kerültünk. A nyakunkba zúduló eső elől a szüleim engem és a hűgomat bebújtattak a hordóba. Ott

egymás mellé kuporodtunk. Az eső pedig kitartóan szakadt. Hogy a felnőttek hogyan védték magukat a bőrig ázástól, nem tudom, de ők azt hitték, hogy mi jó helyen vagyunk. Egy idő után széthúzódtak a viharfelhők, s a nap is megcsillant az égen. Mi azonban szótlanul lapultunk továbbra is a hordó mélyén. A szüleim megsokallták a csöndet, s mivel a szólóingatásaikra nem jelentkeztünk, kihúztak bennünket a hordó hasából. Holtfehérek voltunk, és nagyon rosszul éreztük magunkat. Majdnem megfulladtunk, mert elhasználtuk az oxigént a hordóban.

Mese-e az egész? Így történt-e? De anekdotaként élt a családban a hordóba fulladás esete. Még most is töröm a fejem, létezik ilyen? De a vihartól, a borzalmas villámlástól, ézengéstől mindig is félttem. Még felnőttkoromban is, ha csattogott-pattogott körülöttem az istennyila, inkább lefeküdtem a földre. Félttem. Főleg a gyümölcsösben, ahol a házunkat hatalmas gyümölcsfák veszik körül.

Hogy honnan ered ez a félelmem? Talán a hordós esettől, talán onnan, hogy az unokatestvéremék tanyáján kétszer is lecsapott a villám. A mi portánk pedig összeért az övékével.

Először a szalmakazal égett le. Emlékszem a hatalmas lángnyelvekre. Másodszor az istállóba csapott bele, az is kigyulladt.

A húgom mesélte, hogy egyszer mi, gyerekek (a húgom, én és két velünk egyidős unokatestvérem, fiúk) maradtunk egyedül a tanyán. S mit ad Isten! Hatalmas égiháború kerekedett. S a négy gyerek megszeppent, majd félni kezdett.

– Aztán te beteretél bennünket a szobába – mesélte testvérem –, s imádkoznunk kellett. Lefektettél mindenkit az ágyba, állig betarkagattál bennünket, s ránk parancsoltál, hogy összekulcsolt kézzel mondjuk utánad az imát. Három fej kandikált ki a takaró alól, három szempárból folydogált a könny, és három kis száj mormolta az imádság szövegét. Te ott álltál az ágy végénél, s meg nem engedted, hogy valaki is abbahagyja, amíg el nem vonult a fürgeteg.

Narancsillat. Húgom. Szeretet. Ezeket a fogalmakat kapcsoltam össze, amikor a testvéremet egyszer sírni láttam. Akkor már egyetemistaként éltem napjaim, de a könnycseppek egy költemény megírására készítették, amelyet a húgomnak ajánlottam.

HÚGOCSKÁMNAK

*hallottad már hogy sírnak
az éjben a narancsfák
nem láttad még
könnyeit ha hullatja
a sárga termést*

*pedig mennyi úzótt
levél viszi hírét
elszórja a földeken
sírnak a narancsfák
az éjben
de fületekbe
viaszgömbök gurultak
lelketek ura
a hallgatás
a szemek kövé váltak
és jéggé a könnyhullás*

*csak a narancsfák sírnak az éjben
hallottad már*

Anyukám szülei tíz kilométerre laktak tőlünk, de mi gyakran meg-
meglátogattuk őket. Hárman gyalog indultunk el már kora reggel. A
poros út nem tűnt hosszúnak, mert egy-egy út közeli tanyánál meg-
álltunk, ittunk, gyümölcsöt ettünk, meg néhány szép szót váltottunk
a gazdáékkal.

Útközben gyakran hangos üzenetet küldtem a nagymamámnak:
– Nagymama, készítsen csíramálét, mert jövünk!

Akkor még nem is sejtettem, hogy a csíramálé többhetes munka
eredménye. Hiszen a beáztatott, sötét helyen csírázásnak induló
búzaszemek nagy-nagy odafigyelést igényeltek. S mire a szépen
fejlett csíra málé formájában az asztalra került, addig még össze
kelltt törni, át kellett szűrni, kevés liszttel összekeverni, tányérokba
adagolni, de előtte még jól befűteni a kemencébe.

De mintha a nagyszüleimnél mindig gyorsan készült volna ez a finom csemege, mert mire mi megérkeztünk, ott várt az asztalon az én kedvencem, a csíramalé.

Azóta is érzem az ízét a számban. Készítettem már én is, de a napi gondoskodás – a búza csírázása körül – nem szerzett örömet, ezért hanyagolom a fenséges falatokat.

Tanárkodásom alatt a tanulóimnak egyszer meséltem a nagyanyám készítette kedvenc ételéről, az pedig az egyik tanítványom mamájának a fülébe jutott. S küldött nekem egy tányérral ajándékba. Meglepően jólesett ez a kedves gesztus.

Nagyim gyakran nótára gyűjtött. Halkan dúdolta a szöveget, de a fülbemászó dallamra nagyon odafigyeltem. Így maradt rám örök emlékként egy azóta sem hallott dal. Érdekességként leírom. Kíváncsi vagyok, hányan találkoztak már vele.

*Isten mondja, Noé fiam, Noé.
Kóstoljuk meg ezt a szőlőt, jó-e.
Noé mondja, már megőregedtem,
De még ilyen jó bogyót nem ettem.*

*Isten mondja, Noé fiam, Noé.
Kóstoljuk meg ezt az újbort, jó-e.
Noé mondja, iszom reggel óta,
Gyere komám, van még a hordóban.*

De a csíramalé mellett a mézet is nagyon szerettem. Egyik ánygikámék méhészkedtek, s ha ellátogattunk hozzájuk, mindig kaptunk mézes kenyeret.

Egyik alkalommal már-már úgy éreztem, hogy ánygikám megelégedezik a vendéglátásról, ezért megkérdeztem:

– Ánygika, most nincs mézes kenyere? Nem kérek, csak mondom.

Kértem, nem kértem, a mézes kenyér mindig előkerült a kamra mélyéről.

Aztán meg az aszalódó meggyet lopkodtuk. Ősszel egy hatalmas asztalra kiterítették a gyümölcsöt, hogy a napon aszalódjon. Idős nagymamámat, édesapám anyukáját, aki már akkor bottal járt, oda-

•

ültették az árnyékba, hogy néha-néha keverje meg a meggy szemeket, nehogy megpenészedjenek. A nagymama botjára támaszkodva gubbasztott az asztal egyik végénél mélyen belegondolva elmúlt éveibe.

Unokabátyámmal csendben odalopózkodtunk az asztalhoz, s belemarkoltunk a meggyhalmazba. Nagyi nem bírt gyorsan felállni, csak botjával verte az asztal lábát, és gyengécske hangján kiáltozott:

– Nem mentek innen! Rögtön végigvágok rajtatok!

De mi a néhány megszerzett szemmel már árkon-bokron túl járunk. Talán meg sem bírtuk enni, mert annyit fogyaszthattunk a bőven termő fákról, amennyit csak akartunk, de ezek a szemek édesebbnek tűntek, aztán meg olyan jól esett a nagymamával ujjat húzni.

„A csillagok szépek. Attól, hogy rajtuk egy láthatatlan virág” – fogalmazta meg Saint-Exupéry, de a gyermekkor még szebb a sok-sok láthatatlan virágtól. A tanyavilág csendessége behatolt a lelkembe, ott is maradt. Visszafogottá, visszahúzódóvá, az észrevétlenség világában maradóvá tett. A zárkózottságot is tőle örököltem. Egy-egy tanya fáinak örök vigyázó tekintete mellett élte mindennapjait. Egy útra mutatott csak a hatalmas, bőven termő eperfa. Egy útra. Előre. Hosszan nyúlt a poros út, a messzeségből integetett, melyen el kellett indulnunk, ha meg akartuk tudni, mi vár ránk a végén. De az útnak különböző állomásai várták az utazót, ahol hosszabb-rövidebb pihenőt lehetett tartani. Néhány lélegzetvételt, s újabb nekifutás a kocsikerekektől felszaggatott pályán.

•

•

•